

Maria Próchnicka

***Krajowe Ramy Kwalifikacji dla obszaru nauk
humanistycznych***

Seminarium bolońskie
RAMY KWALIFIKACJI I PROGRAMY NAUCZANIA NA BAZIE EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
Poznań, 7 maja 2010

Zespół ds. opracowania opisu efektów uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki

Maria Próchnicka przewodnicząca	Uniwersytet Jagielloński informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
Wiesław Długokęcki	Uniwersytet Gdański historia
Stefan M. Kwiatkowski	Akademia Pedagogiki Specjalnej; Polska Akademia Nauk pedagogika
Joanna Pyszny	Uniwersytet Wrocławski; Państwowa Komisja Akredytacyjna filologia polska
Barbara Tuchańska	Uniwersytet Łódzki; Rada Główna Szkolnictwa Wyższego filozofia
Konsultant ze strony Grupy Roboczej ds. KRK	Ewa Chmielecka

Harmonogram prac

28 X 2009, Warszawa	Pierwsze spotkanie Zespołu ds. opisu poziomów efektów kształcenia dla Krajowych Ram Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym	Ustalenie planu działania
2 XII 2009, Warszawa	Spotkanie przewodniczących i konsultantów zespołów ds. opisu obszarów kształcenia	Sprawozdania z postępów prac podzespołów ds. opisu efektów uczenia się w obszarach kształcenia
15 XII 2009, Warszawa	Drugie spotkanie Zespołu ds. opisu efektów uczenia się w poszczególnych obszarach kształcenia w zakresie Krajowych Ram Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym	Prezentacja wyników prac podzespołów ds. opisu efektów uczenia się w obszarach kształcenia: nauki przyrodnicze nauki ścisłe, nauki techniczne nauki społeczne, nauki humanistyczne, nauki medyczne, nauki rolnicze, sztuka
4 I 2010, Warszawa	Spotkanie przewodniczących i konsultantów zespołów ds. opisu obszarów kształcenia	Ustalenie struktury i zawartości raportów podzespołów ds. opisu efektów uczenia się w obszarach kształcenia
26-27 lutego 2010, Warszawa	Trzecie spotkanie Zespołu ds. opisu efektów uczenia się w poszczególnych obszarach kształcenia w zakresie Krajowych Ram Kwalifikacji w szkolnictwie wyższym	Podsumowanie prac podzespołów ds. opisu efektów uczenia się w obszarach kształcenia Określenie sposobów upowszechnienia wyników prac

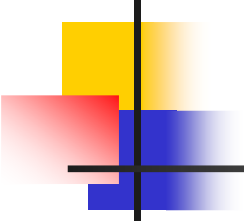
Problemy

- ✦ Problemy z niejednorodnością obszaru kształcenia w zakresie humanistyki skutkujące trudnościami w jego jednoznacznym zdefiniowaniu
- ✦ Problemy z określeniem stopnia szczegółowości opisu efektów uczenia się
- ✦ Problemy z właściwym opisaniem progresji efektów uczenia się na I, II i III stopniu studiów
- ✦ Problemy dotyczące konstrukcji opisów efektów kształcenia związane głównie z wyodrębnieniem i opisaniem profili i właściwych dla nich efektów uczenia się

Obszar kształcenia w zakresie humanistyki

(wedle „tradycyjnych” nazw kierunków studiów)

Zgodnie z załącznikiem do decyzji nr 9/2008 Przewodniczącego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 10 lipca 2008, Wykaz kierunków studiów pozostających w kompetencjach Zespołu Kierunków Studiów Humanistycznych PKA obejmuje następujące kierunki:

- I. Archeologia
  - II. Etnologia
  - III. Filologia
  - IV. Filologia angielska
  - V. Filologia polska
  - VI. Filozofia
  - VII. Historia
  - VIII. Historia sztuki
  - IX. Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
  - X. Kognitywistyka
  - XI. Kulturoznawstwo
  - XII. Ochrona dóbr kultury
  - XIII. Religioznawstwo
  - XIV. Teologia
- Ponadto kierunki: Muzykologia i Wiedza o teatrze
(jeśli są prowadzone na uczelniach innych niż artystyczne)

Wyniki prac

Zespołu ds. opracowania opisu efektów uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki

- ✚ Opracowanie projektu opisu efektów uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki – studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy)
- ✚ Przeprowadzenie analizy zgodności zdefiniowanych efektów uczenia się z ramami kwalifikacji (EQF, QF EHEA, PRK)
- ✚ Opracowanie projektu opisu efektów uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki studia I stopnia – profil praktyczny
- ✚ Opracowanie projektu opisu efektów uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki studia II stopnia – profil praktyczny i profil badawczy
- ✚ Opracowanie propozycji wymagań programowych i realizacyjnych w aspekcie ilościowym
- ✚ Opracowanie propozycji związanych z walidacją efektów uczenia się
- ✚ Opracowanie przykładowych efektów uczenia się dla kształcenia w zakresie filologii polskiej studia I stopnia – profil ogólny

Definicja

Efekty kształcenia: stwierdzenia określające, **co student powinien wiedzieć, rozumieć i/lub potrafić zrobić** po zakończeniu okresu kształcenia

[Ramowa struktura kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, 2005]

„Efekty uczenia się” oznaczają określenie tego, **co uczący się wie, rozumie i potrafi wykonać** po ukończeniu procesu uczenia się, które dokonywane jest w kategoriach **wiedzy, umiejętności i kompetencji**

[Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK), 2008]

Efekty kształcenia to sformułowania opisujące, co student powinien wiedzieć, rozumieć i/lub umieć zademonstrować po zakończeniu procesu kształcenia

[projekt TUNING, 2006]

„Efekty uczenia się” oznaczają stwierdzenie tego, **co uczący się wie, co rozumie i potrafi wykonać** po ukończeniu procesu uczenia się, ujęte w kategoriach **wiedzy, umiejętności i kompetencji**

[ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET)]

Terminologia

- ✦ **Dyscyplina humanistyczna**: obszar odpowiadający tradycyjnie ukształtowanym kierunkom studiów, a w kontekście KRK programom studiów o różnym stopniu szerokości zakresowej (np. historia, filozofia, filologia polska...)
- ✦ **Sfera działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej**: obszar zastosowania praktycznego wiedzy i umiejętności humanistycznych (np. edytorstwo, dziennikarstwo, bibliotekoznawstwo, archiwistyka...)
- ✦ **Działalność kulturalna**: ogół czynności związanych z tworzeniem, upowszechnianiem i ochroną dóbr kultury
- ✦ **Działalność edukacyjna**: ogół czynności związanych z przekazywaniem wiedzy oraz kształtowaniem umiejętności i postaw
- ✦ **Wytwory kultury**: całokształt wytworów materialnych i niematerialnych ludzkości utrwalonych społecznie w jej dziejach
- ✦ **Instytucja kultury**: organizacja formalna, której funkcjonowanie służy tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie dóbr kultury

Efekty uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy) (wybrane przykłady)

Studia I stopnia	Studia II stopnia	Studia III stopnia
Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) III stopnia przyznaje się studentowi, który:
WIEDZA	WIEDZA	WIEDZA
ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w niektórych obszarach studiowanej dyscypliny humanistycznej	ma uporządkowaną pogłębiającą, prowadzącą do specjalizacji , wiedzę szczegółową w niektórych obszarach studiowanej dyscypliny humanistycznej	ma zaawansowaną, uwzględniającą najnowsze osiągnięcia nauk humanistycznych , prowadzącą do specjalizacji, wiedzę szczegółową w wybranych obszarach studiowanej dyscypliny
ma elementarną wiedzę o powiązaniach studiowanej dyscypliny z innymi dyscyplinami humanistycznymi	ma pogłębiającą i rozszerzoną wiedzę o powiązaniach studiowanej dyscypliny z innymi dyscyplinami humanistycznymi pozwalającą mu na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin	ma zaawansowaną, uwzględniającą najnowsze osiągnięcia nauk humanistycznych, wiedzę interdyscyplinarną , będącą wynikiem oryginalnego integrowania perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin
ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w obszarze studiowanej dyscypliny humanistycznej	ma wiedzę szczegółową o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych obejmującą wybrane obszary studiowanej dyscypliny humanistycznej	ma zaawansowaną i zintegrowaną wiedzę o najnowszych światowych dokonaniach , ośrodkach i szkołach badawczych obejmującą wybrane obszary studiowanej dyscypliny humanistycznej, pozwalającą na samodzielne formułowanie problemów badawczych oraz ich rozwiązywanie
zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w obrębie studiowanej dyscypliny humanistycznej	zna i rozumie rozwinięte metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w obrębie studiowanej dyscypliny humanistycznej	zna na poziomie zaawansowanym i rozumie metody, techniki, szkoły badawcze właściwe dla studiowanej dyscypliny humanistycznej

Efekty uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy) (wybrane przykłady)

Studia I stopnia	Studia II stopnia	Studia III stopnia
Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) III stopnia przyznaje się studentowi, który:
UMIEJĘTNOŚCI OGÓLNE	UMIEJĘTNOŚCI OGÓLNE	UMIEJĘTNOŚCI OGÓLNE
potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie studiowanej dyscypliny humanistycznej w języku rodzimym i obcym	potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie studiowanej dyscypliny i innych dyscyplin humanistyki oraz niespecjalistami w języku rodzimym i obcym, a także popularyzować wiedzę o humanistyce oraz wytworach kultury i jej instytucjach	potrafi porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w dziedzinie nauk humanistycznych oraz specjalistami innych dziedzin, w języku rodzimym i językach obcych , a także z szerokimi kręgami społeczeństwa w celu promowania roli nauk humanistycznych w rozwoju nowoczesnego społeczeństwa wiedzy
posiada elementarne umiejętności badawcze (formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników) pozwalające na rozwiązywanie typowych zadań/problemów w obrębie studiowanej dyscypliny humanistycznej	posiada pogłębione umiejętności badawcze obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie także nietypowych zadań/problemów w obrębie studiowanej dyscypliny humanistycznej	posiada zaawansowane umiejętności badawcze pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów naukowych oraz wniesienie oryginalnego wkładu w rozwój wiedzy i metodologii reprezentowanej dyscypliny humanistycznej poprzez zaplanowanie i przeprowadzenie badań, opracowanie i interpretację ich wyników oraz ich publikację w wydawnictwach recenzowanych
umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności badawcze kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać swoje umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	posiada rozwinięte umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy i poszerzania własnych kompetencji oraz podejmowania autonomicznych działań zmierzających do rozwoju intelektualnego i kierowania własnym rozwojem naukowym

Efekty uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy) (wybrane przykłady)

Studia I stopnia	Studia II stopnia	Studia III stopnia
Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) III stopnia przyznaje się studentowi, który:
PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE	PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE	PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE
potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla studiowanej dyscypliny humanistycznej w typowych sytuacjach profesjonalnych	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych	posiada umiejętność integrowania najnowszej wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych oraz jej zastosowania w działalności badawczej
potrafi rozpoznać różne rodzaje tekstów i wytworów kultury materialnej z zakresu studiowanej dyscypliny humanistycznej oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów tekstów i wytworów kultury materialnej stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia humanistyki , w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	
posiada umiejętność tworzenia typowych prac pisemnych oraz przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim oraz języku uznawanym za podstawowy dla reprezentowanej dyscypliny humanistycznej, dotyczących zagadnień szczegółowych w zakresie studiowanej dyscypliny humanistycznej, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i różnych źródeł	posiada rozbudowaną umiejętność tworzenia różnych typów prac pisemnych oraz przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim oraz języku uznawanym za podstawowy dla reprezentowanej dyscypliny humanistycznej, w zakresie studiowanej dyscypliny lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin	posiada zaawansowane umiejętności dokumentowania wyników prac badawczych i tworzenia różnych typów publikacji naukowych w reprezentowanym obszarze badawczym, w języku polskim oraz języku uznawanym za podstawowy dla reprezentowanej dyscypliny humanistycznej

**Efekty uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki
studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy)
(wybrane przykłady)**

Studia I stopnia	Studia II stopnia	Studia III stopnia
Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) III stopnia przyznaje się studentowi, który:
INNE KOMPETENCJE (POSTAWY)	INNE KOMPETENCJE (POSTAWY)	INNE KOMPETENCJE (POSTAWY)
ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju kulturalnego	tak samo	ma świadomość poziomu własnych koncepcji badawczych, ich oryginalności, możliwości realizacji projektu badawczego, poziomu twórczości i istotności wkładu w rozwój reprezentowanej dyscypliny humanistycznej
wykazuje aktywność w samodzielnym podejmowaniu działań profesjonalnych	wykazuje aktywność w samodzielnym podejmowaniu działań profesjonalnych, ich planowaniu i organizacji, także kierując ich przebiegiem	wykazuje kreatywność w poszukiwaniu nowych obszarów badań i kierowaniu ich przebiegiem oraz aktywnie uczestniczy w komunikacji naukowej
ma świadomość wagi refleksji na tematy etyczne związane z własną pracą, odpowiedzialnością przed współpracownikami i innymi członkami społeczeństwa oraz konieczności przestrzegania zasad kodeksu etycznego	dostrzega i formułuje problemy etyczne związane z własną pracą, odpowiedzialnością przed współpracownikami i innymi członkami społeczeństwa oraz wykazuje aktywność w ich rozwiązywaniu	ma świadomość przynależności do wspólnoty naukowej, konieczności kierowania się wyznaczonymi przez nią zasadami etycznymi oraz odpowiedzialności za jej rozwój i znaczenie dla kształtowania się nowoczesnego społeczeństwa wiedzy

PROFIL

```
graph TD; A[PROFIL] --> B[PROFIL OGÓLNY]; A --> C[PROFILE WYRÓŻNIONE]; C --> D[Profil praktyczny]; C --> E[Profil badawczy];
```

PROFIL OGÓLNY

**PROFILE
WYRÓŻNIONE**

Profil praktyczny

Profil badawczy

PROFIL OGÓLNY

„podstawowe wymagania dotyczące efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i postaw etycznych) zdefiniowane dla danej dziedziny/kierunku”

PROFIL PRAKTYCZNY

- przewaga wiedzy wspomagającej działalność praktyczną w wybranej dziedzinie działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej
- zwiększony udział punktów ECTS przypisywanych umiejętnościom praktycznym
- przynajmniej częściowe nabywanie wiedzy, umiejętności i kształtowanie postaw w środowisku pracy typowym dla absolwenta danego kierunku/programu
- przewaga metod aktywizujących nad metodami podającymi czy eksponującymi
- ścisłe więzi ze środowiskiem pracy związanym z wybraną dziedziną działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej (praktyki, staże, wolontariat)
- przynajmniej częściowa walidacja efektów uczenia się w środowisku pracy związanym z wybraną dziedziną działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej
- specyficzny rodzaj prac dyplomowych (projekt)

PROFIL OGÓLNY

„podstawowe wymagania dotyczące efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności i postaw etycznych) zdefiniowane dla danej dziedziny/kierunku”

PROFIL BADAWCZY

- szczególne wymagania wobec kandydatów
- przewaga wiedzy teoretycznej i metodologicznej obejmującej studiowaną dyscyplinę humanistyczną
- zwiększony udział punktów ECTS przypisywanych wiedzy, umiejętnościom badawczym
- przynajmniej częściowe nabywanie wiedzy, umiejętności i kształtowanie postaw w środowisku badawczym związanym ze studiowaną dyscypliną humanistyczną
- przewagą metod problemowych nad metodami praktycznymi oraz podającymi
- więzi ze środowiskiem badawczym związanym ze studiowaną dyscypliną humanistyczną
- przynajmniej częściowa walidacją efektów uczenia się w środowisku badawczym związanym ze studiowaną dyscypliną humanistyczną
- specyficzny rodzaj prac dyplomowych (praca pisemna posiadająca cechy oryginalnej publikacji naukowej)

**Efekty uczenia się dla obszaru kształcenia w zakresie humanistyki
studia II stopnia – profil ogólny, profil praktyczny i profil badawczy
(wybrane przykłady efektów uczenia się w odniesieniu do wiedzy i podstawowych umiejętności humanistycznych)**

Profil ogólny	Profil praktyczny	Profil badawczy
Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:	Kwalifikację (dyplom) II stopnia przyznaje się studentowi, który:
WIEDZA	WIEDZA	WIEDZA
ma uporządkowaną pogłębiającą, prowadzącą do specjalizacji , wiedzę szczegółową w niektórych obszarach studiowanej dyscypliny humanistycznej	ma uporządkowaną, pogłębiającą i rozszerzoną wiedzę ogólną z zakresu studiowanej dyscypliny humanistycznej ukierunkowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej	ma ugruntowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę szczegółową obejmującą niektóre obszary studiowanej dyscypliny humanistycznej, ukierunkowaną na zastosowanie w pracy badawczej
	ma rozwiniętą wiedzę o budowie i funkcjach systemu kultury i/lub edukacji, ukierunkowaną na tworzenie rozwiązań o charakterze systemowym w zakresie wybranej sfery działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej	ma elementarną wiedzę o strukturze i funkcjach systemu nauki oraz komunikacji w nauce
	ma pogłębiającą i rozszerzoną wiedzę o prawnych i ekonomicznych uwarunkowaniach funkcjonowania instytucji związanych z wybraną sferą działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej, niezbędną do kierowania tymi instytucjami	ma elementarną wiedzę o prawnych, ekonomicznych i etycznych uwarunkowaniach działalności badawczej i pracy badacza
PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE	PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE	PODSTAWOWE UMIEJĘTNOŚCI HUMANISTYCZNE
	potrafi ocenić przydatność różnorodnych metod, procedur, dobrych praktyk do realizacji zadań i problemów związanych z wybraną sferą działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej oraz wybrać i zastosować właściwy sposób postępowania	
posiada rozbudowaną umiejętność tworzenia różnych typów prac pisemnych oraz przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim oraz języku uznawanym za podstawowy dla reprezentowanej dyscypliny humanistycznej, w zakresie studiowanej dyscypliny lub w obszarze leżącym na pograniczu różnych dyscyplin	posiada umiejętność tworzenia typowych prac pisemnych oraz przygotowania wystąpień ustnych dotyczących zagadnień szczegółowych związanych z wybraną sferą działalności kulturalnej i/lub edukacyjnej, z wykorzystaniem różnych źródeł	potrafi tworzyć prace pisemne i wystąpienia ustne o charakterze naukowym, zawierające elementy oryginalne, w języku polskim oraz uznawanym za podstawowy dla reprezentowanej dyscypliny humanistycznej, w zakresie studiowanej dyscypliny

Efekty uczenia się dla kształcenia w zakresie filologii polskiej
 studia I stopnia, studia II stopnia i studia III stopnia – profil ogólny (podstawowy)
 (wybrane przykłady efektów uczenia się w odniesieniu do wiedzy)

Studia I stopnia	Studia I stopnia
Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:	Kwalifikację (dyplom) I stopnia, stopnia przyznaje się studentowi który:
WIEDZA (opis ogólny)	WIEDZA (opis szczegółowy)
ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk humanistycznych w systemie nauk oraz ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej	świadomość wielości i różnorodności stanowisk metodologicznych, teorii i szkół naukowych w literaturoznawstwie, językoznawstwie i kulturoznawstwie oraz znajomość najważniejszych z nich
ma uporządkowaną wiedzę ogólną (obejmującą terminologię, teorie i metodologię) z zakresu studiowanej dyscypliny humanistycznej	znajomość poetyki i podstaw teorii dzieła literackiego, metod literaturoznawczej analizy i interpretacji dzieł z różnych epok
ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w niektórych obszarach studiowanej dyscypliny humanistycznej	<ul style="list-style-type: none"> ✚ wiedza o literaturze obejmująca znaczącą liczbę ważnych autorów, tekstów i zjawisk z historii literatury polskiej od jej początków po czasy współczesne, o literackich i pozaliterackich (historycznych, filozoficznych, społecznych, ideologicznych, kulturowych) kontekstach literatury polskiej kształtujących procesy jej tworzenia i odbioru; o jej periodyzacji i głównych tendencjach rozwojowych (także literatury najnowszej), związkach z literaturą powszechną oraz z innymi mediami (film, prasa, telewizja) ✚ wiedza o podstawowych wyznacznikach rodzajów i gatunków literackich oraz o charakterystycznych cechach tekstów nieliterackich i innych komunikatów językowych ✚ wiedza o ważnych zjawiskach i ośrodkach życia literackiego i kulturalnego ✚ świadomość roli tradycji krytycznoliterackiej w kształtowaniu historii literatury; znajomość podstawowej terminologii krytycznej
ma elementarną wiedzę o powiązaniach studiowanej dyscypliny z innymi dyscyplinami humanistycznymi	<ul style="list-style-type: none"> ✚ znajomość wybranych zagadnień z historii filozofii aż po czasy współczesne ✚ znajomość historii kultury europejskiej, najważniejszych zjawisk i tendencji rozwojowych kultury współczesnej i głównych zagadnień antropologii kultury
ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w obszarze studiowanej dyscypliny humanistycznej	wiedza o ważnych zjawiskach i ośrodkach życia literackiego i kulturalnego
zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w obrębie studiowanej dyscypliny humanistycznej	świadomość wielości i różnorodności stanowisk metodologicznych, teorii i szkół naukowych w literaturoznawstwie, językoznawstwie i kulturoznawstwie oraz znajomość najważniejszych z nich
ma świadomość kompleksowej natury języka oraz złożoności i historycznej zmienności znaczeń	<ul style="list-style-type: none"> ✚ wiedza o historii, strukturze i odmianach języka polskiego oraz jego procesach rozwojowych od początków po czasy współczesne; ✚ znajomość gramatyki opisowej języka polskiego oraz wybranych zagadnień z leksykografii, leksykologii, pragmatolingwistyki i lingwistyki tekstu ✚ znajomość stylistyki współczesnej oraz głównych problemów kultury języka polskiego
ma podstawową wiedzę o współczesnym życiu kulturalnym i instytucjach kultury	znajomość problemów kultury popularnej oraz jej relacji z kulturą wysoką, a także zjawisk i zagadnień kultury masowej, roli środków masowego przekazu w kształtowaniu kultury współczesnej, sposobów funkcjonowania kultury w mediach

Przykłady dobrych praktyk

- ✦ **Rezultaty projektu TUNING (historia, europeistyka)**
<http://tuning.unideusto.org/tuningeu/>
- ✦ **Academic Infrastructure (Subject benchmark statements)**
<http://www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure/>
- ✦ **Rezultaty projektu HE_LeO (Competence Orientation and Learning Outcomes in Higher Education)** <http://www.he-leo-project.eu/>

Dziękuję za uwagę

---

maria@inib.uj.edu.pl

Seminarium bolońskie
RAMY KWALIFIKACJI I PROGRAMY NAUCZANIA NA BAZIE EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
Poznań, 7 maja 2010